"Pokrok Západu"

PUBLISHED WEEKLY.

Entered at the Post Office at Omaha, Nebr., as second class mail matter.

Published by Pokrok Publishing Co., 1417-1419 So. 13th St., Omaha, Neb.

Subscription by mail — $2.50 per year.

Vydává:
VYDAVATELSKÁ SPOL. POKROKU,
OMAHA, NEB.
Vác. Burel, L. C. Burel, majitelé.

Předplatné ..... $2.50 na rok
Do Kanady ..... $3.05 na rok
Do Československé republiky ... $3.00

Adresujte jednotlivě:
POKROK ZÁPADU
Union Depot Postal Station,
OMAHA, NEB.

Omaha, Neb., dne 11. června 1919.

ZPRÁVY Z BRAINARD, NEBR.

Dne 4. června 1919.

Slavná redakce a milí čtenářové! — Dlouho již jsem se nehlásil mezi ty naše písatele, ale prosím pana redaktora za odpuštění, neb nikterak mi písmo nechtělo sloužit. Byl jsem tak vzrušen tím stálým pronásledováním našeho milého českého jazyka a těmi novými zákony, které naše zákonodárna k takovému "prospěchu" Čechů i katolíků vydává, že jsem byl a jsem mnoho zarmoucen a nic mne na světě netěší.

Však minulý týden jsem byl hodně potěšen krásným divadelním představením v naší katolické škole, a moje babička mi stále připravuje inkoust a strká pero do ruky, tak že jsem se přece musil dát do psaní.

Ukončení školního roku bylo velmi skvělé a nikdy nezapomeneme vší té krásy, kteroužjsme viděli po dva večery, dne 29. a 30. května. Nejdůstojnější pan biskup z Lincolnu byl naším slavnostním hostem, a ač mluví jen anglicky, přece byl program dětmi sehraný půl anglický a půl český, z čehož jsme se všichni radovali. Pan biskup, který spolkem rytířů sv. Jiří byl okázale uveden, byl uvítán krásnou řečí Aničkou Nováčkovou, za kterouž on jí vybranými slovy děkoval. Po ní přiskočil hošík, malý V. Vindřich a jal se obecenstvo vítat, ale malá líbalka, Mařenka Šabata, přiběhla a nedala mu k slovu přijít, ač, jak sama řekla, "slovíčka nepovídá". Tak se hašteřila, až Viktor utekl, a ona se kasala, že vše dobře umí — ale mezitím také svou písničku zapomněla, a s pláčem odběhla, — což bylo velmi zdařilé.

Další číslo byla graduace dítek, jichž bylo osm. Pan biskup k nim měl pěknou promluvu a rozdával jim diplomy. Až se nám o či zalévaly, když ty dítky, které před nedávnem ještě byly drobnými škvrňátky, nyní už jako "kraduanti" děkovaly nejd. P. Monsignoru Alois J. Kelinovi, svým učitelkám a všem, kteří jim nějak prospěli.

Po tě byla anglická hříčka "Ztracený slunečník" a třebas že někteří z nás mnoho anglicky nerozumí, přece dítky tak pěkně hrály, že každý z toho dobře porozuměl, oč se jedná.

No ale za to "graduanti" nás velmi, velmi pobavili a rozesmáli, a na Jeníka, kterého výborně napodobil Arnošt Proškovec, třeba jen mojí babičce připomenout, když se mračí, — a hned se dá do smíchu. I pan Chytil v osobě Raymunda Kožíška, a strýček Kořál v osobě Josefa Oborného byli velmi zdařilí.

Pak následovala krásná výpravná hra "Pod hvězdnatým praporem", sehrána 123 dítky — a jé — kdybych měl povídat o krásе obleků Kolumbie a Strýčka Sama, států a jiných osobností, nikdy bych hotov nebyl. Bylo to jedním slovem překrásné, a i pan biskup nenalézal dost slov chvály pro vše. Nedivil jsem se docela nic, že náš dobrý pan Monsigner Alois Klein, když, než děkoval v krátké, ale skvostné řeči panu biskupovi a etihodným sestrám, napřed pohleděl na přeplněnou síň, a pak na těch 178 dítek, kterým on k tomu blahu dopomohl, že se postaral o katolickou jejich školu — jen radostí zářil.

Málem bych byl zapomněl též se zmínit o malých našich hudebnících, kteří nám zahráli pěkné kousky na piano i na housle. Bylo to od těch malých bobečků zvlášť sníté, a skoro k nepochopení, jak se to tak mohou naučit. Mám je sice všechny před sebou na programu, ale vyjmenovávat je nebudu, neboť by mne to příliš dlouho vzalo.

Však též babička nade mnou stojí a skládá program, aby ho neklidila, neboť já bych jí ho asi nějak zašantročil.

Tak teď máme alespoň o čem hovořit a čím se zabývat, a dá Bůh, že ostatní trudné myšlénky se nám zatím z hlavy vykouří.

Mnoho pozdravů panu redaktorovi i všem milým čtenářům od mé babičky, ale zvláště od vašeho— Zarmouceného dědy.

Dopisy z vlasti

Bratr p. Líbala přečkal jako vojín čtyři léta bojů ve zdraví.

Pan John Líbal, majitel známého obchodu na rohu 13. a William ulic, žil po celou dobu války ve starostech, jak daří se jeho otci a ostatním členům rodiny, žijícím na Moravě, a jakmile poštovní spojení se staron vlastí bylo obnoveno, psal ihned domů. V těchto dnech dostal od choti svého bratra p. Frant. Líbala potěšitelný dopis, z něhož uvádíme:

Milý švakře! Dík za lístek; těšilo nás, že jsi o sobě podal zprávu. Vzpomínali jsme, zda jsi také nemusel na vojnu. František nastoupil vojenskou službu v r. 1914 a vrátil se až 6. prosince 1918. Můžeš si představit, co jsme poměli strachu. Byl většinu času v ohni, často se mu ledacos přitrefilo, ale vše šťastně přečkal. Co jsem se zatím doma s dětmi naplakala! Potřeby životní jsou posud těžko k dostání. Na příklad látky jsou jen z kopřiv, ale velmi drahé.

Hlavní jest, že jsme z područí Němců osvobozeni. Kdyby oni byli vyhráli, pak bychom my Češi všichni viseli po stromech. Nelze ani vše vypsat, co jsme zkusili; až jednou přijedeš domů, vše ti povíme.

Dnes panuje mezi Čechy všeobecná radost. Pořádají se slavnosti, sází se na památku lípy, děvčata oblékají se do českých krojů (tak jak vidíš na obrázku naší deeru) a při tom se řeční. V Jihlavě (v hotelu Čáp) byl nedávno řečník z Ameriky; mluvil krásně, velké množství lidí jej pozorně poslouchalo, a snad každý se rozplakal.

Otec je živ a těší se dosti dobrému zdraví, ale přichází k nám sotva jednou za rok. Také ostatní jsou zdrávi. Toník je u nás; nemohl jako strojník nalézti ve Vídni práci, poněvadž tam mají málo potravin. Tomáš vojančil také, ale málo; často přijel domů a dobře tak dělal. Mají nyní 8 synů, a jeden jim zemřel.

František má mnoho starostí. Hospodářství za ty 4 roky skoro zhynulo, pak přišlo velké krupobití, pole vybrala voda, takže musíme vše kupovat, ale vše se nyní obrací k lepšímu.

Vláda sebrala nám při rekvisicích všecko, i kotel na pařeni z jatek, a jiný není možno teď koupit. Prodává se zde již americká mouka, kilogram za 5.20 Korun; je pěkná.

Stále jsme vzpomínali na to, že kdyby nám docházely noviny z Ameriky, jako před válkou, že bychom se dozvěděli pravdu, neboť zdejší časopisy byly jen k pobláznění lidí. Nyní jsme spokojeni, že je těm hrůzám konec. Naši drazí přišli domů zdrávi, a tak doufáme, že zase bude dobře. Přijmi srdečný pozdrav!

František a Marie.

* * *

Pan Josef Šamonil, známý krajan, bydlící v č. 1443 již. 12. ul., potěšen byl dopisem svých přátel, zaslaným z Dobřichovic v Čechách, jenž zní:

Naši drazí přátelé! Přijměte od nás nejsrdečnější pozdrav, který vám hned po obdržení vašeho dopisu zasílám. Jsme posud ještě živi a při tom trochu zdrávi; jako staří lidé někdy kulháme a někdy běháme. Vzpomínali jsme na vás každý den a čekali váš dopis, až konečně přišel. Ani nevíte, s jakou radostí jsme jej popadli a si zaplakali, když jsme četli, že se snad ještě jednou ve zdraví sejdeme. Můžete si pomyslit, jak na každého působila ta krutá válka a co jsme zkusili od těch rakouských lupičů, když nám brali poslední sousto od úst, poslední krávu z chléva, a konečně i posledního vyna, ještě nedospělého hocha, jemuž bylo sotva 17 let a 3 měsíce, když nám jej odvedli a již jej hnali na jatky či na porážku. Pepa vojna zkazila; sotva se vyučil, byl odveden, a tam se trápil dva roky ve špitě a ve vších, kterých si ještě plno přinesl domů. Vše sice přestál a je zase doma, ale škola, kterou chtěl prodělat, je už pro něj ztracená, neboť už nemá ani chuť řemeslo provozovat.

V československé republice začíná nám být lépe, máme aspoň svobodu, jen kdyby nebyla taková drahota. Boty, prádlo, šaty a potraviny není možno vůbec koupit, a každý člověk je šťastný, který kupovat nemusí. Aspoň ěk střečně se o tom zmíním. 1 metr. cent pšenice stojí 400 zlatých; žito 200 zl., boty také 200 zl., šaty 600 až 700 zl., šátek, který stál před válkou 20 krejcarů, stojí dnes 10 zl., malé prasátko, které se dalo koupit za 4 zl., stojí 180 zl. (a váží 6 kilogramů). Jsou to 300-násobné ceny za všecko, co je nutné.

Peněz je u nás takto dost; řemeslník vydělá za 8 hodin denně 12 až 15 zl., dělník 10 až 12 zl., a to na venkově; ve městech se platí více. Naproti tomu ale platí se za kilogram sádla 40 až 50 zl., a ještě není k dostání, za máslo 25 zl., a také je ho nedostatek. A však již se prodává solené sádlo od vás z Ameriky, kilogram za 12 zl.

Konečně jsme se dočkali té doby, že sedláci ztratili svoji moc, kteron nás utiskovali; to způsobil nový volební řád do obcí, takže nyní má každý stejné právo a sedláci se dnes k veslu nedostanou, protože jsou všude v menšině. Vážíme si tatíčka Masaryka, ale zároveň musíme mít ve veliké vážnosti vašeho presidenta Wilsona, který dal tak pevný základ k naší republice, a proto jej nazýváme velkým mužem, který vše dobře řídí.

Nemohu vše vypisovat najednou a budu tak činiti postupně; jen vy také pište. Máme jediné přání, abychom se s vámi ještě jednou sešli. Pak snad již bude pivo lacinější; dnes stojí litr 40 kr. a je to jenom voda. Srdečný pozdrav!

Josef a Marie Sklenář.

Našim hrdinům v Sibiři

Při návštěvě jednoho sta hrdinů ze Sibiře v Omaze v minulých dnech vypravovali nám milí hosté, jak nesmírnou bídu v Sibiři zakusili a dosud zakoušejí tisícové našich hochů — ani ne na oblеku a potravě, — ale na duchu, — na čtení. O čtení jest tam nesmírná nouze a největší potřeba. Pět let vzdáleni od domova, o kterém neslyšeli! Pět let nevidět české noviny a nevidět českou knihu! A přece, co má dělat voják, když práce není, nebo po stráži, po práci? Není-li četby, dobré četby, tedy duch klesá, nebo klesají mravy.

Někteří z hrdinů nám v Omaze vypravovali, že když se některý dověděl o kamarádovi, že má českou knížku, ihned si ji šel u něj zamluvit. A tu obyčejně dostal za odpověď: Ano, holečku, tu již má zamluvenou ten a ten. A když se šlo na toho šťastnějšího, i on již, dříve než knížku dostal, slíbil ji dvěma nebo třem jiným kamarádům.

Snad bude trvati ještě mnoho měsíců, než bude možno dostati dosti lodí, aby naši hrdinové — tisíce jich — mohli se přeplaviti do své vlasti. A ty dlouhé měsíce bychom jim měli a mohli my z Ameriky ještě zpříjemniti.

Seberte své staří knížky české, jež jste již přečetli a jež se snad někde povalují, o něž již nijak zvlášť nedbáte. Pověžte svému známému, který nějaké knížky má a požádejte, aby též dal. Dejte každý něco, knížky poučné i zábavné, a my je budeme v bednách posílati do Vladivostoku. Vždyť v samotném Vladivostoku je prý 1200 takových raněných, jakých jen sto jelo Omahou. Přispějme aspoň těm, zpříjemněme jim českou knihou ty dlouhé dny, které tam ještě musí trávit. Za pár měsíců budeme míti z Čech knihy nové!—

Knihy možno odevzdati následujícímu výboru Národního Sdružení v Omaze: Pí. Sedláčkové, předsedkyni Včelek, 2509 S. 11th Str., nebo p. Benešovi, v hotelu Šlogr, aneb tajemníkovi Sdružení, Št. Šerpánovi, 2230 So. 14th Str., Omaha. Nebo Krajané venkovští mohou knihy poslat na tajemníka poštou.

Po stopách terroristů

Washington, D. C., 5. června.— Bombové attentáty na život generálního návladního Palmera a jiných vynikajících vládních a státních úředníků dokly ovšem pozornosti též ve spolkovém kongresu, jak již včera o tom stručně jsme se zmínili. Ve včerejšího zasedání poslanecké sněmovny vystal poslanec Blanton z Texasu, jenž pronesl ohnivou řeč na zdůraznění přijetí zákonů proti terroristům. Blanton pravil: "Třicet hodin vyčkával jsem, zdaž některý ze starších členů tohoto zákonodárného tělesa pozvedne svého hlasu, aby země zvěděla, jaké stanovisko spolkový kongres proti poslechům zločinům anarchistického živlu hodlá zaujmouti. Nejedná se tu o útoky na jednotlivce, attentáty tyto jsou útoky na řádnou, sorganisovanou vládu. Očekával jsem, že otevřete svá ústa a povíte těmto anarchistům — nezáleží mi na tom, jsou-li členy dělnických unií či nie — a doufám, že řeknete panu Gompersovi, pakli nevyčistí své dělnické unie a nezbaví je anarchie a nevážnosti ku zákonům, tu postaráme se o to, aby jedenkaždý z nich byl lapen a třeba by byl členem unie, pověšen byl tak vysoko, jako Haman."

Vrchní úředníci spolkové tajné služby o zahájené činosti své ku vypátrání původců bombových attentátů a pařeniště, kde plán na útoky ony se zlíhl, ničeho na veřejnost nesdělují. Koronerova porota ve Washingtoně po prohlídce poškozené residence generálního návladního Palmera prohlásila jen, že útočník přišel o život vlastní svojí vinou, když bomba, kteron k residenci položil neb položit chtěl, předčasně vybuchla.

V různých částech země zatčeno bylo do večera včerejšího dne více jak šedesát podezřelých osob, ale nesděluje se, zdaž mezi nimi bylých mužů, nazvíce cizozemců, kteho. V úterý večer zatčeno bylo v Clevelandu dvacet osm podezřelých mužů, nazvíce cizezemců, kteří podrobeni budou výslechu přistěhovaleckými úřady a mnozí z nich na to do jich zemí vyvezeni. Podobně stalo se i v Chicagu, kde zatčeno bylo na dvacet cizozemců. Pittsburgské policii dostaly se do rukou důkazy nasvědčující tomu, že anarchisté, kteří v městě onom položili homby v obydlí soudce Thompsona a přistěhovaleckého inspektora Sibraye, pracovali na rozkazy vydané z hlavního stanu ruských radikálů v čísle 133 východní Patnáctá ulice v New Yorku. J. Johnson, v Pittsburgu zatčený předseda odvětví Průmyslových Dělníků Světových, vyslán byl do Pittsburghu z rozkazu člena číslo 1001. Registrační číslo to to jest číslem Wm. Haywarda, národního předsedy P. D. S. Nabídnutá záruka na propuštění Johnsona z vyšetřovací vazby byla v každém případu zamítnuta. Mnohé nasvědčuje tomu, že v hlavních úřadovnách anarchistů v New Yorku prvé slovo vedou ruští židi.

Spolkový senát pro ženské rovné právo

Washington, 4. června. — Po úsilovné snaze vedené po více jak čtyřicet roků, dostalo se americkým ženám konečně žádaného uznání. Spolkový senát v dnešním svém zasedání přijal 56 proti 25 hlasům dodatek ku spolkové ústavě, jímž poskytuje se ženám úplné rovné právo občanské a tím i volební. Dodatek tento přijat byl 21. května tohoto roku hned druhý den po svolání zvláštního zasedání kongresu ve sněmovně poslanecké a odkázán po té senátu, který nejdéle spravedlivému požadavku žen na odpor se stavěl. V dnešní den však konečné úsilí amerických žen korunováno bylo zdarem, neboť ústavní dodatek získal o dva hlasy více než ku přijetí jeho třeba bylo. Dodatek tento historické důležitosti, známý jako ústavní dodatek Susany B. Anthony-ové, an ni byl vypracován, podán byl poprvé v kongresu spolkovým senátorem Sargentem z Kalifornie a to roku 1875. Zní pak následovně: "Odstavec—Oddíl 1. Právo ku volbě občanů Spojených Států nebudiž popíráno aniž zkracováno ve Spojených Státech nebo v kterémkoli státu pro různost pohlaví. Oddíl 2. Kongres oprávněn budiž přijati vhodné zákony ku provedení tohoto odstavce spolkové ústavy." Z nebrasských senátorů pro ústavní tento dodatek hlasoval senátor Norris, republikán, proti dodatku senátor Hitchcock, demokrat. Celkem z přítomných senátorů pro dodatek hlasovalo 36 republikánů a 20 demokratů, proti dodatku 8 republikánů a 17 demokratů, z nichž většina jest z jižních států. Po oznámení výsledku hlasování strhla se na galeriích pravá bouře potlesku a jásání přítomných bojovnic za rovně právo žen nebralo téměř konce. Po celé zemi pak přijat byl výsledek též s velkým uspokojením. Nyní dodatek o ženském rovném právu předložen bude zákonodárnám jednotlivých států, kteréž schváliti jej musí a v platnost vejde, dostane-li se mu schválení dvou třetin státních zákonodárců.

Na prospěch bezzemků

Washington, 7. června. — Kongresník Calder z New Yorku podal dnes v poslanecké sněmovně kongresu předlohu na zřízení federální komise a banky, která by z vládních fondů zapůjčovala peníze na zakoupení stavenišť a postavení obydlí těm, kdož jinak k vlastnímu domovům dopomoci sobě nemohou.

Úleva od svrabu

Nedělejte si nic ze svrabu neb jiných kožních nemocí. Vy můžete míti čistou a zdravou kůži, použijete-li malé zemo ku koupi v každé lékárně za 35¢, neb zvláště velkou láhev za $1.00.

Zemo povšechně odstraňuje pupence červy skvrny svrab, uhry a činí kůži čistou a zdravou. Zemo, je čistá prostkajíc antiseptická tekutina není mastná ani lepivá a nečiní skvrn. Snadno se přikládá a stojí pouhou, malíčkost pro každé upotřebení. Je vždy spolehlivá.

The E. W. Rose Co., Cleveland, O.

Denní a Nedělní Pokrok do Československa

Jak jsme již několikráte v časopise přinesli zprávu, vláda Spojených Států povolila zasílání zdejších časopisů do naší Československé republiky a z důvodu tohoto i my začali jsme náš **DENNÍ a NEDĚLNÍ POKROK**, jakož i **TÝDENNÍK** do staré vlasti zasílati.

Vašim příbuzným a známým zajisté způsobíte nemalou radost, když jim na náš časopis předplatíte, neboť tím umožníte jim, by mohli řádně sledovati život Čechoslováků v Americe a rovněž politické zprávy, ačkoliv je budou čísti opožděné, budou je ve velké míře zajímati, neboť ze zdejšího listu v nynější době dovědí se více, nežli z časopisů tamnějších.

Není třeba Vám připomínati, že náš list jest nejdokonalejší zpravodajský časopis, který nejenom jest obliben v každé domácnosti, kam jej zasíláme, ale naši vojíni na Rusi, v Sibiři, ve Francii, Italii, všude jej rádi čítávali. Dopřejte tudíž i svým přátelům a známým v Evropě tento požitek a zašlete nám na **DENNÍ a NEDĚLNÍ POKROK**

$12.00 na celý rok,

$6.00 na půl roku, $3.00 na čtvrt roku a podotýkáme, že časopis musí býti vždy zaplacen předem.

V případě, že byste si přáli zasílati pouze **TÝDENNÍ POKROK**, zašlete nám

$3.60 na celý rok,

$1.80 na půl roku a hned po obdržení tohoto obnosu časopis začneme zasílati. Neopomeňte nám **zřetelně** napsati adresu, komu si přejete, bychom časopis zasílali, neboť kdybychom adresu špatně přečetli, trvalo by to dlouho, nežli byste se dověděli, že časopis nedochází a posílali bychom jej zbytečně.

Zašlete tudíž předplatné ještě dnes na adresu:

POKROK PUBLISHING CO.,
1417-19 South 13th Street, Omaha, Nebraska